

Datum
2019-08-30
Adress
Henrik Smithsgatan 13
Diarienummer
SN-2019-664

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Yttrande över Motion av Måns Berger (MP) om ökad utbyggnadstakt för solenergi **STK-2019-643**

Serviceämnden lämnar följande yttrande:

Sammanfattning

I enlighet med det uppdrag som serviceämnden fått från kommunfullmäktige arbetar stadsfastigheter på serviceförvaltningen med att öka utbyggnadstakten av solceller på serviceförvaltningens förvaldade fastigheter betydligt framöver, detta arbete är påbörjat. Det görs även undersökningar gällande framtida möjligheter för att utöka utbyggnadstakten ytterligare. Beaktat att det med de metoder, finansiella ramar och tekniska lösningar som serviceförvaltningen har att tillgå idag inte är i närheten av tillräckliga för att nå 15 % till 2030 så innebär det att en realistisk plan för det slutgiltiga resultatet måste växa fram succesivt utifrån att förutsättningarna förändras och utifrån det arbete som serviceförvaltningen genomför idag. Utifrån det givna uppdraget arbetar stadsfastigheter idag för att skapa förutsättningar för stadens förvaltningar och bolag att tillsammans nå målet om att staden 2030 ska försörjas till 100 % av förnybar energi.

Serviceämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen som besvarad.

Yttrande

Det som idag genomförs gällande produktion av solcellsanläggningar ökar utbyggnadstakten av solceller på serviceförvaltningens förvaldade fastigheter betydligt framöver. Det görs även undersökningar gällande framtida möjligheter för att utöka utbyggnadstakten ytterligare. Beaktat att det med de metoder, finansiella ramar och tekniska lösningar som serviceförvaltningen har att tillgå idag inte är tillräckliga för att nå 15 %, så innebär det att en realistisk plan för det slutgiltiga resultatet måste växa fram succesivt utifrån att förutsättningarna förändras.

Motionen lyfter fram en oro gällande det sänkta målvärdet för solenergi under 2019. Att målvärdet sänktes under 2019 samtidigt som ambitionen höjdes kan verka kontraproduktivt, men det är ingenting som serviceförvaltningen kunde påverka. Förklaringen till det sänkta

målvärdet för solenergi under 2019 berodde på ett beslut som hade tagits innan 2019. Serviceförvaltningen har under innevarande målår en ytterst liten möjlighet att påverka utfallet gällande solenergiproduktion, det vill säga att den stora påverkan på resultatet kommer från beslut tagna under tidigare år. För att få en ny solcellsanläggning i produktion så genomförs först en förstudie, sen projekteras anläggningen och slutligen byggs den. För att anläggningen ska ge påtaglig produktion under innevarande år så krävs det att anläggningen är satt i drift innan sommaren. Detta innebär att det resultat som uppnås under 2019 är beroende av beslut som tagits för mer än 2 år sedan.

Att serviceförvaltningen inte ökade sitt målvärde utan istället minskade målvärdet under 2019 beror på ett antal olika omständigheter. Ett geografiskt område som serviceförvaltningen satsat stort på gällande solenergi är i Sege Park. Eftersom det sker omfattande förändringar i Sege Park så rivs fastigheter och detta innebär att även flera stora solenergianläggningar rivs, både i form av solceller och solvärme. En annan omständighet är att serviceförvaltningens produktion av solenergi har haft en förhållandevis hög andel solvärme som producerat direkt ut på fjärrvärmenätet. Detta var anläggningar som sattes upp som ett utvecklingsprojekt för att testa möjligheterna att tillföra solvärme till fjärrvärmenätet. Det användes konventionella solvärmepaneler och vakuumsrör som fanns på marknaden när projektet genomfördes, dessa är dock inte anpassade för de höga temperaturer som krävs för produktion till fjärrvärmenätet vilket inneburit att den tekniska livslängden på anläggningarna redan nu efter drygt 10 år är helt slut och de flesta anläggningarna har nu behövts stängas ner. Detta har resulterat i att produktionen av solvärme i serviceförvaltningen har gått från en topp 2015 på ca 550 000 kWh till att minska till ungefär 80 000 kWh. Att reinvestera i nya solvärmearläggningar kopplade direkt till fjärrvärmenätet är under dagens förutsättningar inget alternativ eftersom dagens fjärrvärmes taxa under sommaren är väldigt låg på grund av att stadens värmebehov förhållande till värmeproduktionen under sommaren är låg. Det innebär att produktionskostnaden beaktat investering och service per producerad solvärme kWh överskrider intäkterna med 200 – 400 %. Det innebär alltså stora ekonomiska förluster för Malmö stad, utan att tillföra mycket ur ett hållbarhetsperspektiv.

När det gäller nybyggnation av solenergi så ligger fokus på solceller eftersom dessa är de som är mest ekonomiskt lönsamma för Malmö stad. För ett par år sedan så fanns det inga ekonomiska förutsättningar för serviceförvaltningen att installera solceller i någon större omfattning på grund av minskade elpriser och hög skatt på producerad solceller. Detta har förbättrats genom skattereformer och minskade kostnader för solceller, vilket idag gör att det går att installera solcellsanläggningar som kommer att återbetala sig under sin livslängd. Det finns dock faktorer även idag som innebär att serviceförvaltningen inte får samma lönsamhet som en privatperson kan tillgodogöra sig och detta beror på att vissa ekonomiska styrmedel som skattereduktion och ROT-avdrag är riktade till privatpersoner eller microproducenter. Utöver detta så installerar serviceförvaltningen extra säkerhetsåtgärder och övervakning för att säkerställa produktionen i anläggningarna samt för att minska risker vid brand, vilket innebär att serviceförvaltningens anläggningar ofta blir något dyrare än en genomsnittlig

anläggning. Serviceförvaltningen producerar relativt lite solenergi, trots detta så har det redan uppstått två allvarliga bränder i solcellsanläggningarna som serviceförvaltningen har i sina förvaltade byggnader. En faktor som måste beaktas och därmed bidrar till den dyrare installationen. Detta är inget som är unikt för serviceförvaltningen och de säkerhetsåtgärder som installeras är sådana som rekommenderas av räddningstjänsten.

En faktor som gjort det enklare att installera solceller idag är att bygglov ej behövs för solceller som följer byggnadens tak, men detta gäller ännu inte för byggnadsintegrerad solcell och inte i områden med värdefulla miljöer. Värdefulla miljöer är de som på kartan nedan, från solguiden, är streckade (Malmö stad, 2019). Det innebär att även om det blivit enklare att installera solceller så är det inte givet att solceller kan installeras på alla lämpliga ställen utan behöver i många fall fortfarande bedömas med bygglov.

I tidigare målsättningar så har fokus varit mer övergripande att Malmö stad ska minska sin energianvändning samt använda 100 % förnybar energi. Denna målsättning har inneburit att serviceförvaltningen har optimerat investeringarna där de gett bäst resultat ur ett hållbarhetsperspektiv, vilket lett till att det blivit installerat en begränsad mängd solenergiinstallationer och mer fokus har lagts på vindkraft samt att energieffektivisera fastigheterna. Det är dessa historiska förutsättningar som påverkar årets målvärde. Energieffektiviseringen ger flera positiva faktorer utöver att det sker en minskning av energianvändningen som exempelvis ofta bättre klimat i byggnaderna, bättre installationer i fastigheterna och samtidigt ger dessa satsningar ofta även en ekonomisk lönsamhet. Utöver detta så ger energieffektiviseringen en minskning av effektanvändningen när det uppstår

effekttoppar i nätet vilket är ytterligare en hållbarhetsvinst. Så ur ett hållbarhetsperspektiv så har det varit logiskt för serviceförvaltningen att göra denna prioritering.

Idag är det bättre ekonomiska förutsättningar för solceller och serviceförvaltningen har tagit fram en potentialstudie för hur mycket solenergi som kan produceras utifrån de ekonomiska ramar som serviceförvaltningen arbetar inom. Detta är en grov potentialuppskattning där det beräknas utifrån om anläggningen kan betala tillbaka sina kostnader under dess livslängd (25–30 år). Om en anläggning kommer kunna återbetala sig under sin livstid beror på en rad faktorer som exempelvis storleken på anläggning (större anläggning innebär mindre kostnad per kWh), hur stor andel av produktionen som kommer användas i fastigheten förhållande till hur mycket som kommer säljas ut på nätet (intäkterna för en producerad kWh solenergi är markant större om den kan användas i fastigheten istället för att säljas), vad för typ av solcellsinstallation som ska genomföras samt takens läge beaktat solinstrålning och skuggning. En annan faktor som krävs för att få installationerna att kunna återbetala sig är att solcellerna installeras på tak där taktäckningen är så ny att den ej behöver bytas under solcellernas fulla livslängd, installationen behöver alltså sammanfalla med att yttskiktet på taket byts i samband med solcellsinstallationen eller att yttskiktet är förhållandevis nytt på byggnaden. Potentialskattning som gjorts visar på att serviceförvaltningen kan i befintligt byggnadsbestånd installera ca 14 miljoner kWh solenergi beaktat att de ska kunna återbetala sig under sin livstid. Detta bygger på att installationerna görs i samband med takomläggningar och det innebär utifrån normala takomläggningscykler att serviceförvaltningen till 2030 kan nå ca 5 till 6 miljoner kWh solenergi i befintligt byggnadsbestånd. När det gäller nybyggda fastigheter så kan det tillkomma ytterligare ett tillskott på ca 3 miljoner kWh vilket ger en total potential på ca 8 till 9 miljoner kWh produktion per år 2030, notera dock att detta är grova skattningar. Om dessa installationer genomförs som antas i potentialskattningen så är detta en kraftig ökning gällande solenergi beaktat att serviceförvaltningen 2018 producerade ca 1,1 miljon kWh solenergi.

Idag använder de fastigheter som serviceförvaltningen förvaltar ca 240 miljoner kWh energi vilket innebär att serviceförvaltningen kommer nå utifrån potentialskattningen ca 3-4 % solenergiproduktion till 2030. Även om kravet på lönsamhet skulle minska något, med exempelvis subventioner så kommer det att ge en påverkan på resultatet men inte alls i den omfattning som behövs för att nå satta målvärde. Det är även värt att nämna att även om alla taktäckningar byttes i förtid, vilket ur hållbarhets- och ekonomiskt perspektiv ej är försvarbart, så nås inte ens då 15 % solenergiproduktion.

För att nå 15 % solenergi så behöver serviceförvaltningen nå en solenergiproduktion på ca 36 miljoner kWh. Investeringen för att uppnå denna produktion kommer att kosta en bit över en halv miljard kronor utifrån den prisbild som finns idag. Det finns inte lämpliga taktyper i serviceförvaltningens bestånd för att installera solenergi i den omfattningen, vilket innebär att det kommer behövas alternativa placeringar som exempelvis solcellsparker. Under maj till augusti så använder serviceförvaltningens förvaltade fastigheter ca 25 miljoner kWh el och solenergiproduktionen följer inte det momentana uttaget. Det innebär att om

serviceförvaltningen skulle producera i storleksordningen 36 miljoner kWh solceller så kommer denna produktion till större delen att säljas ut på nätet och inte användas i fastigheterna. Det innebär att det kommer uppstå påtagliga negativa ekonomiska konsekvenser eftersom intäkterna vid försäljning är markant lägre än när solcellerna används i fastigheten. Detta kan påverka negativt på serviceförvaltningens uppdrag att förse kommunala verksamheter med kostnadseffektiva lokaler.

Serviceförvaltningen är positiv till intentionen med det ambitiösa solcellsmålet och att ur ett hållbarhetsperspektiv satsa på lokalt producerad solceller och ökat fokus på solcellsproduktion. Den plan som serviceförvaltningen idag följer är att vid alla takomläggningar undersöka potentialen för solceller gällande om taken är lämpliga ur ekonomiska, säkerhetsmässiga, kulturella och tekniska aspekter med intentionen att installera solceller på alla lämpliga tak, detta utifrån den potentialstudie som tagits fram. Samma bedömningar görs på nybyggnationer. Utöver detta så arbetar serviceförvaltningen med att ta fram stöd för bättre uppföljning av solcellsanläggningarna för att minska driftavbrotten och även se över de krav serviceförvaltningen ställer vid byggnation av solcellsanläggningar för att minska kostnaderna utan att minska på kvaliteten och säkerheten. Det genomförs även utredningar och omvärldsbevakning för att hitta alternativa möjligheter för finansiering och se vilka andra alternativ det finns för att producera solenergi.

De högt ställda kraven och inriktningen på just solenergin skapar en risk för att fokus tas från hållbarhetsfrågan i stort, vilket innebär att andra, i vissa fall mer lönsamma, investeringar som minskad energianvändning och alternativa produktionskällor som vindkraft kan missas. Det innefattar åtgärder som ger ett mer jämnt utfall i besparing och produktion över hela året som även kan minska den potentiella effektbristen i Malmöregionen som befaras komma. En annan risk är att den ökade takten av solcellsinstallationer kan skapa solcellsinstallationer som inte är hållbara över tiden. En risk som serviceförvaltningen kommer fortsätta att bevaka och försöka minimera med fortsatt fokus på förstudier gällande solcellsinstallationer, uppföljning av installerade solcellsanläggningar samt fortsatta utredningar gällande framtida möjligheter gällande hållbar produktion och energianvändning.

De ökade satsningar som serviceförvaltningen nu genomför gällande solceller kommer tyvärr inte påverka målet 2019, därav den lågt satta målsiffran och troligen kommer det inte märkas i någon större omfattning heller under 2020. Först 2021 kommer det ge ett märkbart utfall i resultatet. För att ge snabbare respons på måluppföljningen så görs regelbundet en översyn gällande indikatorerna, för att se om det finns en möjlighet att tydliggöra de satsningar som genomförs i ett tidigare skede. Serviceförvaltningen ser utifrån dagens förutsättningar inte att det är möjligt att sätta en plan fram till 2030 för att nå 15 % solenergi. Fler undersökningar och alternativa lösningar jämte installation på serviceförvaltningens förvaltade takytor måste undersökas. Det som redan idag genomförs innebär samtidigt att förvaltningen betydligt ökar utbyggnadstakten av solceller på serviceförvaltningens förvaltade fastigheter framöver.

Ordförande

Jan Olsson (S)

Nämndsekreterare

Andreas Ganslandt

Skriftlig reservation från Miljöpartiet

Muntlig reservation från Vänsterpartiet